

Veel mensen voelen zich ongemakkelijk in hedendaagse discussies over religie. Kritisch zijn over religies was vroeger onder socialisten en liberalen niet ongebruikelijk, maar lijkt mensen nu eerder in het conservatieve kamp te plaatsen. Alles maar toestaan is echter ook een oppervlakkige houding, die niet van respect getuigt. Dit boek draait om drie thema's: godsdienstkritiek, respect en actieve tolerantie.

Wat betreft de godsdienstkritiek wordt de filosoof Ludwig Feuerbach (1804-1872) herlezen. Hij vroeg zich af wat de beweegredenen zijn voor geloof en religie. In zijn filosofie staat niet zozeer het al dan niet bestaan van god centraal, maar eerder de omstandigheden en gevoelens van waaruit mensen vragen om hoop en gerechtigheid. Karl Marx formuleert vanuit deze gedachte zijn maatschappijkritiek. De verschillende antwoorden op de vraag naar sociale rechtvaardigheid sluiten een respectvolle benadering van principieel andere meningen niet uit. In dit boek wordt aangesloten bij Rosa Luxemburg die zegt: 'Vrijheid is altijd de vrijheid van de andersdenkenden.' Een dergelijke vrijheid is echter niet vrijblijvend. Kritiek blijft noodzakelijk waar religieuze denkwijzen onderdrukkende vormen aannemen. Daarover moet de discussie gaan, zonder het respect voor andere ideeën op te geven. Dit boek verkent dit lastige spanningsveld dat niet alleen vandaag de dag actueel is, maar dat altijd zal zijn.

SP-Kamerlid Ronald van Raak over dit boek: 'Schaaf stelt dat religieuze tolerantie lang niet altijd getuigt van betrokkenheid, maar vaak een uiting is van gebrek aan interesse. Een democratische samenleving heeft volgens hem behoefte aan een 'actieve tolerantie', waarin we elkaar aanspreken en iedereen verantwoording aflegt.'